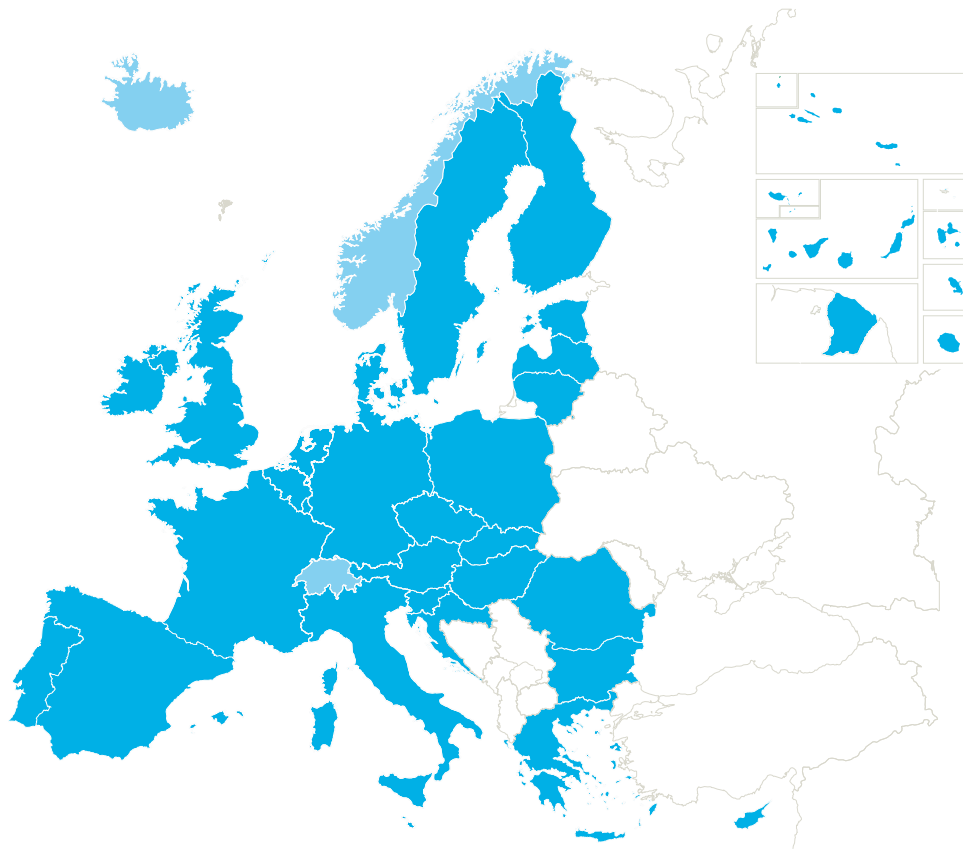

Európska
komisia

Vaša Európa, vaše práva

Praktická príručka
pre občanov a podniky
o ich právach a príležitostiach
v rámci jednotného trhu EÚ

**POZNAJ SVOJE PRÁVA,
VYUŽÍVAJ SVOJE PRÁVA**

Volajte na bezplatné telefónne číslo

00 800 6 7 8 9 10 11 (*)

Pošlite e-mail alebo navštívte miestne Informačné centrum Europe Direct

<http://europedirect.europa.eu>

Pozrite si praktické informácie o právach a príležitostiach v EÚ

<http://europa.eu/youreurope>

(*) Niektorí mobilní operátori neumožňujú prístup k číslam začínajúcim sa číslami 00 800 alebo si za takéto hovory účtujú poplatky.

Obsah

Úvod	5
1. Hľadanie práce v zahraničí	6
2. Získanie dávky v nezamestnanosti v zahraničí	7
3. Uznanie vašej odbornej kvalifikácie	8
4. Dane	9
5. Prístup k sociálnemu zabezpečeniu	10
6. Nárok na dôchodok	11
7. Zdravotná starostlivosť v zahraničí	12
8. Štúdium v zahraničí	13
9. Nakupovanie na internete	14
10. Kúpa alebo predaj automobilu	15
11. Práva cestujúcich	16
12. Lacnejšie telefonovanie z mobilných telefónov	17
13. Platby, pôžičky a investovanie	18
14. Založenie a rozširovanie podniku	19
15. Financovanie podnikania	20
16. Nákup a predaj tovaru	21
17. Poskytovanie služieb v zahraničí	22
18. Dane z príjmu právnických osôb	23
19. Ochrana duševného vlastníctva	24
20. Uchádzanie sa o verejné zákazky	25
Ochrana vašich práv a dožadovanie sa nápravy	26

Úvod

V tejto brožúre nájdete informácie o svojich právach a príležitostiach na jednotnom trhu EÚ. Vlastníte malý alebo stredný podnik (MSP)? Táto brožúra vám môže pomôcť pri hľadaní zdrojov financovania, vstupe na nové trhy a znížení administratívnej záťaže. Ste študent, spotrebiteľ, zamestnanec alebo hľadáte zamestnanie? V tejto brožúre nájdete tipy týkajúce sa práce, cestovania alebo štúdia v EÚ. Bez ohľadu na to, kto ste, jednotný trh EÚ vám ponúka mnoho výhod a príležitostí.

Jednotný trh zmenil spôsob, akým Európania pracujú, študujú, nakupujú a predávajú na celom kontinente. V minulosti nebolo jednoduché vycestovať do susednej krajiny ani na krátky výlet. Tento výlet by sa s najväčšou pravdepodobnosťou začal v zmenárni, zabezpečenie zdravotnej starostlivosti by zahŕňalo množstvo „papierovačiek“ a aj za najmenšie suveníry by ste museli zaplatiť clo. A ak by sa po návrate domov vyskytol s týmto suvenírom nejaký problém, mohli by ste zabudnúť na vrátenie peňazí. Takisto ste si nemohli byť úplne istí jeho bezpečnosťou, pretože normy sa v jednotlivých európskych krajinách líšili.

A ak by ste v tom čase vlastnili podnik, administratívna záťaž súvisiaca s obchodovaním alebo poskytovaním služieb v inej krajine EÚ by bola hlavnou prekážkou vášho plánu expandovania do zahraničia.

V priebehu posledných rokov sa dosiahol významný pokrok. Ako jednotlivec alebo podnik teraz využívate konkrétne výhody vďaka jednotnému trhu EÚ. Máte prístup k viacerým, kvalitnejším a lacnejším výrobkom a službám. Každá krajina poskytuje rovnakú vysokú úroveň ochrany podnikov a spotrebiteľov. Máte možnosť založiť si firmu, predávať svoje výrobky a podnikáť na trhu, ktorý tvorí 500 miliónov ľudí v celej EÚ.

Táto príručka vám pomôže dozvedieť sa o mnohých príležitostiach, ktoré vám jednotný trh ponúka a ktoré môžete naplno využívať. V niektorých oblastiach sa podobné pravidlá uplatňujú aj mimo EÚ (na Islande, v Lichtenštajnsku, Nórsku a Švajčiarsku).

V tejto brožúre sa odzrkadľuje situácia platná v októbri 2014. Hoci sa mnohé prekážky odstránili, jednotný trh je rozvíjajúci sa európsky projekt a v budúcnosti vám ponúkne ešte viac príležitostí. Aktuálne informácie získate kliknutím na internetové odkazy na konci každej strany.

A ak sa ocitnete v situácii, v ktorej sa vaše práva nedodržiavajú, alebo iba hľadáte radu, EÚ poskytuje mnohé služby, ktoré vám môžu pomôcť nájsť riešenie alebo dosiahnuť nápravu. Informácie o nich sa nachádzajú na konci tejto príručky.

1. Hľadanie práce v zahraničí

Ako občan EÚ máte právo pracovať v inej krajine EÚ bez pracovného povolenia.

ROVNAKÉ ZAOBCHÁDZANIE

AKO S DOMÁCIIMI OBČANMI

Keď si hľadáte prácu v zahraničí, máte rovnaké práva ako štátni príslušníci hostiteľskej krajiny, pokiaľ ide o prístup k práci (s výnimkou určitých pracovných miest vo verejnom sektore, ktoré zahŕňajú výkon právomocí verejného orgánu a ochranu všeobecných záujmov štátu), pomoc od služieb zamestnanosti a finančnú podporu na hľadanie zamestnania.

Na poskytnutie niektorých druhov finančnej podpory na hľadanie zamestnania sa môže vyžadovať, aby ste už mali vytvorenú skutočnú väzbu s miestnym trhom práce.

VOĽNÉ PRACOVNÉ MIESTA V EURÓPE

Informácie o voľných pracovných miestach v iných členských štátoch EÚ nájdete na európskom portáli pracovnej mobility EURES (Európske služby zamestnanosti): <http://ec.europa.eu/eures>.

Občania Chorvátska môžu v niektorých krajinách EÚ na účely zamestnania dočasne naďalej potrebovať pracovné povolenie. Všetky obmedzenia budú odstránené najneskôr do konca roka 2020.

PRÍBEH

Keď si hľadáte prácu v zahraničí, môžete dostať podporu

Valdis je z Lotyšska a presťahoval sa do Fínska, aby si tam hľadal prácu. Ako občan EÚ má právo na neobmedzený prístup k službám miestneho úradu práce a môže sa uchádzať o pomoc tohto úradu pri hľadaní voľných pracovných miest. Zistí, že sa organizuje jednodňový seminár o písaní efektívneho životopisu, ktorého cieľom je čo najviac zvýšiť šancu na pozvanie na pohovor. Prihlási sa na tento kurz a má nárok zúčastniť sa na ňom za rovnakých podmienok ako občania Fínska.

Neskôr začne posilať životopisy potenciálnym zamestnávateľom, pozvú ho na dva pohovory, no prácu nezíska. Začína pociťovať nedostatok financií, preto žiada o osobitnú dávku pre osoby uchádzajúce sa o zamestnanie, ktorej cieľom je uľahčiť im prístup na trh práce.

Predtým ako fínske orgány odsúhlasia výplatu finančných dávok, môžu však posúdiť, či si občan EÚ vytvoril skutočnú väzbu s miestnym trhom práce.

Valdisove kvalifikácie, dĺžku jeho pobytu a úsilie o nájdenie pracovného miesta posúdia pozitívne a rozhodnú sa, že dávku dostane.

Potrebujete pomoc?
Ďalšie informácie?

2. Získanie dávky v nezamestnanosti v zahraničí

Ak ste nezamestnaní, môžete získať pomoc pri hľadaní práce v inej krajine EÚ.

HĽADANIE PRÁCE V ZAHRANIČÍ

Ak poberáte dávky v nezamestnanosti, môžete sa so svojím úradom práce dohodnúť, že vycestujete do inej krajiny EÚ, kde si budete hľadať prácu, a pokračovať v poberaní týchto dávok zvyčajne 3 mesiace s možnosťou predĺženia až na 6 mesiacov. Na tento účel musíte požiadať o povolenie (pomocou formulára U2 alebo predtým formulár E 303).

Vo všeobecnosti musíte byť najskôr aspoň 4 týždne evidovaní na úrade práce v krajine, v ktorej ste sa stali nezamestnanými.

FORMALITY V HOSTITEĽSKEJ KRAJINE

Na to, aby sa zabránilo prerušeniu výplaty vašich dávok, musíte v hostiteľskej krajine predložiť povolenie a zaregistrovať sa ako uchádzač o prácu na miestnom úrade práce do 7 dní od odchodu z krajiny, v ktorej ste sa stali nezamestnanými. Ak sa zaregistrujete neskôr, vaše dávky sa budú vyplácať až odo dňa registrácie.

Potom získate prístup k miestnym asistenčným službám pre uchádzačov o zamestnanie a budete musieť dodržiavať povinnosti a kontrolné postupy miestnych služieb zamestnanosti.

AK SA VÁM NEDARÍ NÁJSŤ SI PRÁCU

Ak nezískate prácu počas 3 mesiacov, na ktoré sa vzťahuje vaše povolenie, môžete požiadať o jeho predĺženie o 3 mesiace. O to však musíte požiadať pred uplynutím platnosti povolenia na úrade práce v krajine, v ktorej ste sa stali nezamestnanými, nie v hostiteľskej krajine.

Ak si chcete uchovať nárok na dávky v nezamestnanosti na dlhšie obdobie, musíte sa vrátiť do krajiny, v ktorej ste sa stali nezamestnanými, a to v lehote stanovenej v povolení.

PRÍBEH

Dajte na to, aby ste o predĺženie požiadali včas

João z Portugalska odcestoval do Maďarska a vzal si so sebou formulár U2 (predtým E 303), aby mohol počas 3 mesiacov naďalej dostávať dávky v nezamestnanosti. Ale rozhodol sa zostať dlhšie.

Keď sa João vráti do Portugalska, stratí nárok na dávky v nezamestnanosti. Ak nechcete, aby sa to stalo vám, mali by ste požiadať svoje národné stredisko zamestnanosti o predĺženie povolenia pred uplynutím trojmesačného obdobia jeho platnosti.

Potrebujete pomoc?
Ďalšie informácie?

3. Uznatie vašej odbornej kvalifikácie

Ako občan EÚ máte právo vykonávať svoje povolanie v inom členskom štáte EÚ.

UZNÁVANIE KVALIFIKÁCIÍ

Ak vaše povolanie nie je v hostiteľskej krajine regulované, môžete ho vykonávať za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci daného štátu aj bez oficiálneho osvedčenia o uznaní kvalifikácie.

Ak je vaše povolanie v hostiteľskej krajine regulované, možno budete potrebovať úradné uznanie kvalifikácie.

Ak je vaše povolanie regulované v danej krajine, ale nie vo vašej domovskej krajine, možno budete musieť preukázať, že ste ho vo svojej domovskej krajine vykonávali aspoň počas dvoch z posledných 10 rokov.

Informácie o tom, aké pravidlá sa uplatňujú na vašu profesiu, a kontaktné údaje národných kontaktných miest, nájdete v našej databáze (http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/regprof).

OVERENÉ KÓPIE DOKUMENTOV

Úrady môžu vyžadovať overené kópie/preklad kľúčových dokumentov vašej žiadosti, napríklad osvedčenie potvrdzujúcich vašu kvalifikáciu. Ak chcete vykonávať povolanie architekta, zubného lekára, lekára, pôrodnej

asistentky, zdravotnej sestry, lekárnika alebo veterinára, hostiteľská krajina môže požadovať osvedčenie o kvalifikácii od príslušného orgánu vo vašej krajine, v ktorom sa uvádza, že spĺňate minimálne európske požiadavky na túto profesiu.

PRÍBEH

Skontrolujte platné podmienky ešte predtým, než začnete pracovať!

Mojča, všeobecná zdravotná sestra vyškolená v Slovinsku, chce pracovať v nemeckom Mníchove. Malo by to byť jednoduché, pretože na všeobecné zdravotné sestry sa vzťahuje automatické uznávanie kvalifikácie. Nevie však, kde môže požiadať o uznanie svojej kvalifikácie získanej v Slovinsku.

Obráti sa na nemecké národné kontaktné miesto pre uznanie odborných kvalifikácií, ktoré jej poskytne adresu zodpovedného orgánu v Bavorsku. Kontaktné miesto jej takisto pomôže s administratívnymi formalitami, ktoré musí splniť.

Potrebuje pomoc?
Ďalšie informácie?

4. Dane

Ak sa presťahujete do inej krajiny, môže vám vzniknúť daňová povinnosť vo vašej domovskej aj hostiteľskej krajine.

NEEXISTUJÚ CELOEURÓPSKE

PRÁVIDLÁ O ZDAŇOVANÍ

V EÚ neexistuje jednotný právny rámec upravujúci zdaňovanie príjmov osôb, ktoré sa presťahujú z jednej krajiny EÚ do inej. Namiesto toho sa uplatňujú príslušné vnútroštátne právne predpisy a dohody o zamedzení dvojitého zdanenia medzi krajinami.

ROVNAKÉ ZAOBCHÁDZANIE

Pokiaľ ide o daňové účely, úrady by s vami nemali zaobchádzať inak ako s občanmi hostiteľskej krajiny, ak ste v podobnej situácii ako oni. Okrem toho by ste mali mať nárok na rovnaké daňové odpočty, pokiaľ ide o výdavky (napríklad na hypotéku) a príjem získaný vo vašej domovskej krajine, ako by to bolo v prípade, že by ste tieto výdavky vynaložili alebo príjem získali vo vašej hostiteľskej krajine.

DAŇ Z PRÍJMU

Daň z príjmu platíte väčšinou v krajine, na území ktorej ste príjem získali. Ak žijete v inej krajine ako v krajine, v ktorej pracujete, krajina, v ktorej žijete, od vás môže vyžadovať zaplatenie dane z príjmu získaného v krajine, v ktorej pracujete.

Našťastie väčšina krajín uzavrela medzinárodné dohody, ktorými sa zabráňuje dvojitému zdaneniu. Na

ich základe zvyčajne daňové orgány krajiny, v ktorej žijete, odpočítajú daň, ktorú ste zaplatili v inej krajine, z daní, ktoré musíte zaplatiť v krajine bydliska.

DAŇOVÝ REZIDENT

Ak strávite v priebehu jedného roka viac ako 6 mesiacov v inej krajine EÚ, je možné, že miestne orgány vás budú považovať za daňového rezidenta. Táto krajina potom môže zdaňovať váš celkový príjem zo všetkých krajín celého sveta.

Ak v inej krajine strávite menej ako 6 mesiacov v roku, zostanete daňovým rezidentom svojej domovskej krajiny (krajiny, v ktorej žijete väčšinu roka). V tomto prípade budete v inej krajine platiť dane iba z príjmov, ktoré vznikli na jej území.

PRÍBEH

Nárok na odpočet dane môžete mať v krajine, v ktorej pracujete, a to aj v prípade príspevkov platených do zahraničných dôchodkových fondov.

Sven, švédsky štátny príslušník zamestnaný v Dánsku, naďalej platí poisťné do švédskeho dôchodkového fondu podľa zmluvy, ktorú uzavrel pred odchodom do Dánska.

Dánsko musí umožniť Svenovi uplatniť si odpočet z dánskej dane z príjmu, pretože rovnaký odpočet je možný za poisťné zaplatené do dánskych dôchodkových fondov.

Potrebujete pomoc?
Ďalšie informácie?

5. Prístup k sociálnemu zabezpečeniu

Pri sťahovaní v rámci EÚ platíte jednotlivo príspevky len do jedného systému sociálneho zabezpečenia v jednej krajine, aj keď pracujete vo viacerých. Vo všeobecnosti budete rovnako dostávať dávky sociálneho zabezpečenia výhradne z tejto krajiny.

KRAJINA ZODPOVEDNÁ ZA VAŠE SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE

Základné pravidlo je, že sa na vás vzťahujú právne predpisy štátu, v ktorom práve vykonávate zárobkovú činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, a zvyčajne je to štát, v ktorom platíte príspevky. Nezáleží na tom, kde bývate alebo kde má sídlo váš zamestnávateľ.

Krajina, v ktorej pracujete, je zodpovedná za vaše sociálne zabezpečenie dokonca aj vtedy, ak do zamestnania dochádzate z inej krajiny EÚ aspoň raz za týždeň.

Ak ste sa stali nezamestnanými, mali by ste sa zaregistrovať na úrade práce a požiadať o dávky v nezamestnanosti v krajine, v ktorej ste pracovali naposledy, alebo v krajine bydliska, ak ste dochádzali.

KRÁTKODOBÉ VYSLANIA

S cieľom vyhnúť sa častým zmenám systému sociálneho zabezpečenia na krátkodobé pobyty z rozhodnutia zamestnávateľa sa vzťahuje výnimka: v prípade vyslania zostávate naďalej poistení v systéme sociálneho zabezpečenia krajiny, z ktorej ste boli vyslaní, a to maximálne počas 2 rokov.

PRÍBEH

Váš systém sociálneho zabezpečenia sa nemení, ak ste vyslaní do inej krajiny EÚ

Karel vlastní spoločnosť Duhové barvy v Českej republike a táto spoločnosť získala zákazku na prácu v Luxembursku na dva mesiace. Na splnenie zákazky vyšle spoločnosť do Luxemburska šiestich maliarov.

Ak sú splnené všetky podmienky vyslania, počas ich pracovného pobytu v Luxembursku sa na nich naďalej vzťahujú české právne predpisy v oblasti sociálneho zabezpečenia.

Ich zamestnávateľom ostáva spoločnosť Duhové barvy, a to aj vtedy, keď dočasne dostávajú denné úlohy od inej spoločnosti v mieste vyslania.

AK PRÍDETE O PRÁCU

Ak dostávate dávky v nezamestnanosti, patríte do systému sociálneho zabezpečenia krajiny, ktorá vám dávky vypláca.

Ak nedostávate dávky v nezamestnanosti ani nepracujete, patríte do systému sociálneho zabezpečenia krajiny vášho bydliska.

Potrebujete pomoc?
Ďalšie informácie?

6. Nárok na dôchodok

Ak ste žili a pracovali vo viacerých krajinách EÚ, možno ste získali nárok na dôchodok v každej z nich. Ak spĺňate vnútroštátne podmienky na výplatu dôchodku, každá krajina vám bude vyplácať samostatný dôchodok pomerne k počtu odpracovaných rokov v danej krajine.

UPLATNENIE NÁROKU

O dôchodok by ste mali požiadať príslušné úrady v krajine, v ktorej žijete. Ak ste v tejto krajine nikdy nepracovali, kontaktujte úrad v krajine, v ktorej ste pracovali naposledy. Bude slúžiť ako kontaktná inštitúcia a spoločne s úradmi vo všetkých ostatných krajinách, v ktorých ste pracovali, zostaví vašu históriu dôchodkového poistenia.

Každá krajina preverí, či spĺňate jej vnútroštátne požiadavky na starobný dôchodok. Tieto požiadavky, ako napríklad dôchodkový vek a odvedené príspevky, sa v jednotlivých krajinách líšia. Podľa pravidiel EÚ však každá krajina musí zohľadniť históriu vašich príspevkov v iných krajinách, ak je to potrebné na splnenie požiadavky minimálneho počtu odpracovaných rokov, ktoré sa vyžadujú na získanie dôchodku v tejto krajine.

Každý vnútroštátny úrad vás bude informovať o rozhodnutiach, ktoré vydal v súvislosti s vašim nárokom na výplatu starobného dôchodku. Nakoniec vám vaša kontaktná inštitúcia pošle zhrnutie rozhodnutí o vašom nároku od všetkých dotknutých krajín.

ODCHOD DO DÔCHODKU V ZAHRANIČÍ

Dôchodok, na ktorý ste získali nárok, vám v rámci Európy bude vyplácaný bez ohľadu na to, kde sa zdržiavate alebo máte bydlisko.

INÉ DÔCHODKY

Vo všeobecnosti platí, že pravidlá, ktoré sa vzťahujú na starobné dôchodky, sa uplatňujú aj na invalidné dôchodky a vdovské a sirotské dôchodky.

PRÍBEH

Overte si svoje dôchodkové práva vo všetkých krajinách, v ktorých ste pracovali

Regina pri odchode do dôchodku žije v Nemecku, takže predloží svoju žiadosť o výplatu miestnym orgánom. Hoci väčšinu svojho pracovného života strávila v Nemecku (25 rokov), 8 rokov pracovala aj v Rakúsku.

Nemecký úrad dôchodkového zabezpečenia, teraz jej kontaktná inštitúcia, sa skontaktuje s rakúskym úradom dôchodkového zabezpečenia. I keď nárok na dôchodok vzniká v Rakúsku až po 10 odpracovaných rokoch, rakúske úrady musia zohľadniť roky, ktoré Regina odpracovala v Nemecku.

Výsledkom je, že Rakúsko jej bude vyplácať dôchodok úmerný 8 odpracovaným rokom a Nemecko bude vyplácať samostatný dôchodok úmerný 25 rokom v Nemecku.

Potrebujete pomoc?
Ďalšie informácie?

7. Zdravotná starostlivosť v zahraničí

Podľa právnych predpisov EÚ môžete vyhľadať lekárske ošetrovanie v inej krajine EÚ a máte nárok na preplatenie nákladov na liečbu vašou vnútroštátnou zdravotnou poisťovňou.

ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ POČAS KRÁTKODOBÝCH POBYTOV

Pred cestou, či už z dôvodu dovolenky, služobnej cesty alebo štúdia, by ste mali svoju zdravotnú poisťovňu požiadať o bezplatný európsky preukaz zdravotného poistenia.

S týmto preukazom môžete v zahraničí navštíviť štátne zariadenia zdravotnej starostlivosti, ak počas pobytu v krajine EÚ neočakávanе ochoriete alebo sa vám stane úraz.

Ak sa týmto preukazom preukázate u lekára, zubného lekára, v nemocnici alebo v lekárni, dostanete nevyhnutné lekárske ošetrovanie za rovnakých podmienok ako domáci občania.

Nárok na zdravotnú starostlivosť máte dokonca aj vtedy, ak preukaz so sebou nemáte. V mnohých prípadoch budete mať nárok na náhradu z vášho domáceho systému zdravotnej starostlivosti.

PLÁNOVANÉ LEKÁRSKE ÚKONY

Ak máte nárok na konkrétne ošetrovanie vo svojej domovskej krajine, potom máte možnosť absolvovať ho v inej krajine EÚ a získať náhradu niektorých alebo všetkých nákladov, ktoré kryje vaša zdravotná poisťovňa alebo systém zdravotnej starostlivosti. Je možné, že budete musieť vopred požiadať o vydanie povolenia na absolvovanie plánovaného ošetrovania v zahraničí.

Ak najskôr požiadate o povolenie, zvyčajne za ošetrovanie nebudete musieť platiť vopred. Pred odchodom by ste

mali vo svojej zdravotnej poisťovni skontrolovať finančné podmienky, pretože sa môžu uplatňovať rozdielne postupy a sadzby náhrad.

Povolenie vám nemôžu zamietnuť ak je vaše ošetrovanie upravené v právnych predpisoch vašej domovskej krajiny a zdravotné okolnosti vášho prípadu môžu spôsobiť, že by ste ošetrovanie v domovskej krajine nedostali načas.

Schválené plánované lekárske úkony by vám v zahraničí mali poskytnúť za rovnakých podmienok, ako sa uplatňujú v prípade osôb, na ktoré sa vzťahuje systém zdravotnej starostlivosti štátu, v ktorom sa ošetrovanie poskytuje.

Skôr než sa rozhodnete, obráťte sa na domovskú zdravotnú poisťovňu alebo na národné kontaktné miesto v krajine EÚ, v ktorej by ste chceli podstúpiť liečbu. Tieto subjekty vám môžu poskytnúť úplné informácie a poradenstvo.

PRÍBEH

Kirsti z Estónska trávi niekoľko mesiacov v Litve, aby dokončila štúdium.

Jeden večer si v telocvični zlomí členok.

Kirsti dostane všetku potrebnú starostlivosť v Litve hneď po predložení svojho európskeho preukazu zdravotného poistenia a preukazu totožnosti.

V Litve jej poskytnú zdravotnú starostlivosť, akoby si platila príspevky do litovského systému, a náklady na jej liečbu budú preplatené v tejto krajine podľa príslušných sadzieb.

Potrebujete pomoc?
Ďalšie informácie?

8. Štúdium v zahraničí

Ako občan EÚ máte právo študovať v ktorejkoľvek krajine EÚ za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci danej krajiny.

PRÍSTUP K VYSOKOŠKOLSKÉMU

VZDELÁVANIU

Podmienky prijatia na vysokoškolské štúdium sa medzi krajinami a univerzitami značne líšia. Bez ohľadu na ostatné podmienky prijatia vám však nemôžu odoprieť prístup k vzdelávaniu alebo odbornej príprave v inej krajine EÚ z dôvodu štátnej príslušnosti.

Môže sa vyžadovať znalosť jazyka hostiteľskej krajiny, takže v niektorých krajinách budete musieť absolvovať jazykový test.

UZNÁVANIE AKADEMICKÝCH TITULOV

V EÚ neexistuje systém automatického uznávania dosiahnutého vzdelania. Ak by ste chceli študovať v inej krajine EÚ, vopred si overte, či bude vaše dosiahnuté vzdelanie uznané a do akej miery.

Informácie o uznávaní odborných kvalifikácií na účely zamestnania nájdete v kapitole 3.

POPLATKY A FINANČNÁ POMOC

Pri štúdiu na vysokej škole v inej krajine EÚ vám nemôžu účtovať vyššie školné ako štátnym príslušníkom danej krajiny.

Máte právo na prístup k rovnakým grantom (štipendiám) na pokrytie školného ako občania danej krajiny, toto však automaticky neplatí na sociálne granty a pôžičky. Obráťte sa na vaše vnútroštátne orgány a overte si, či môžete získať štipendium vo svojej domovskej krajine alebo si ho ponechať, ak ste ho už získali.

Ak ste ako občan EÚ legálne žili v inej krajine EÚ nepretržite 5 alebo viac rokov, máte nárok na štipendium za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci tejto krajiny.

Ďalším zdrojom financovania by mohli byť granty a pôžičky z programu EÚ Erasmus+, ak chcete absolvovať časť svojho štúdia v zahraničí.

PRÍBEH

Na miestne štipendiá máte nárok, ak v krajine žijete viac ako 5 rokov

Elica je Bulharka, ktorá od dvanástich rokov žije v Paríži. Chcela by študovať na univerzite vo Francúzsku, ale môže si to dovoliť, len ak dostane štipendium.

Keďže v krajine žije viac než 5 rokov, má nárok na získanie rovnakých štipendií ako francúzski študenti.

Potrebujete pomoc?
Ďalšie informácie?

9. Nakupovanie na internete

Pri nakupovaní na internete v Európe ste chránení právnymi predpismi EÚ.

VRÁTENIE NEŽELANÉHO TOVARU

A ZRUŠENIE SLUŽBY

V EÚ máte právo odstúpiť od nákupu cez internet do 14 pracovných dní odo dňa prijatia tovaru alebo uzatvorenia zmluvy o službe. Svoju objednávku môžete v rámci tejto lehoty zrušiť bez udania dôvodu, napr. aj vtedy, keď ste si kúpu rozmysleli.

Predajca vám musí peniaze vrátiť do 14 dní. Táto náhrada musí zahŕňať akékoľvek prepravné náklady, ktoré ste zaplatili na získanie tovaru, no na druhej strane vy budete musieť zaplatiť prepravné náklady na vrátenie tovaru predávajúcemu.

Právo na odstúpenie od zmluvy sa neuplatňuje na niektoré kategórie produktov, ako napríklad potraviny podliehajúce rýchlej skaze, hotelové rezervácie a rezervácie áut na prenájom na konkrétny deň a online digitálny obsah, keď ste už začali s jeho sťahovaním alebo streamingom.

OPRAVA, VÝMENA TOVARU,

VRÁTENIE PEŇAZÍ

Keď nakupujete od internetového predajcu v EÚ, máte k dispozícii minimálne 2 roky na požadovanie opravy alebo bezplatnej výmeny, ak sú položky chybné alebo nie sú v súlade s opisom, ktorý ste mali k dispozícii pri nákupe. Ak tovar nemožno opraviť ani vymeniť v primeranom čase alebo primeraným spôsobom, môžete požiadať o vrátenie zaplatenej kúpnej ceny alebo zľavu.

VRÁTENIE PEŇAZÍ V PRÍPADE

NEDORUČENIA TOVARU

Podľa právnych predpisov EÚ vám tovar musia doručiť do 30 dní od uzatvorenia zmluvy, ak ste sa s predajcom nedohodli inak. Ak tovar v tejto lehote nedostanete, musíte na to obchodníka upozorniť a poskytnúť mu dodatočný, primeraný čas, aby vám ho doručil. Ak obchodník tovar v rámci tejto predĺženej lehoty nedoručí, máte právo odstúpiť od zmluvy a právo na vrátenie zaplatenej ceny. Ak je pre vás kľúčové dodanie tovaru do určitého dátumu, môžete od zmluvy odstúpiť aj okamžite po tom, čo obchodník tovar k požadovanému dátumu nedodá.

PRÍBEH

Zapamätajte si, že online objednávky musia byť doručené do 30 dní

Andrej zo Slovenska si v polovici novembra cez internet objednal debnu vína z Talianska na rodinnú oslavu Vianoc. Vianoce prešli, ale víno mu nedoručili.

Keďže výrobok nebol dodaný do 30 dní, podľa právnych predpisov EÚ sa predaj automaticky zrušil. Andrej má nárok na vrátenie peňazí od obchodníka.

Potrebujete pomoc?
Ďalšie informácie?

10. Kúpa alebo predaj automobilu

V ktorejkoľvek európskej krajine si môžete kúpiť alebo prediť automobil a využívať výhody pravidiel EÚ o oslobodení od DPH alebo vrátení DPH.

KÚPA V ZAHRANIČÍ

Ak kupujete nové vozidlo (menej ako 6 000 km na tachometri a nie staršie ako 6 mesiacov) z inej krajiny EÚ, v tejto krajine neplatíte DPH, ale vozidlo si budete musieť zaregistrovať a DPH zaplatiť vo svojej domovskej krajine.

Ak kupujete ojazdené vozidlo (viac ako 6 000 km na tachometri alebo staršie ako 6 mesiacov) od súkromnej osoby v EÚ, neplatíte DPH. V prípade kúpy od profesionálneho predajcu v inej krajine EÚ musíte zaplatiť DPH v tejto krajine, nie vo svojej domovskej krajine.

V prípade nových aj ojazdených vozidiel kúpených mimo EÚ budete musieť zaplatiť dovoznú DPH.

Bez ohľadu na to, kde si vozidlo kúpite, budete musieť zaplatiť príslušný poplatok za registráciu vozidla (ak existuje) vo svojej domovskej krajine.

PREDAJ DO ZAHRANIČIA

V prípade nových vozidiel nemusíte odvádzať DPH, ak vozidlo predávate ako súkromná osoba. Ak kupujúci žije v inej krajine EÚ a berie si toto vozidlo do svojej krajiny, bude musieť zaplatiť DPH v tejto krajine.

To takisto znamená, že máte nárok na vrátenie (od orgánov svojej krajiny) DPH, ktorú ste zaplatili pri kúpe vozidla. Tým sa zaručí, že DPH sa na to isté vozidlo nezaplatí dvakrát.

V prípade ojazdených áut sa na transakciu nevzťahuje DPH, ak predávate svoje auto ako súkromná osoba kupujúcemu v inej krajine EÚ.

PRÍBEH

Pri predaji nového vozidla môžete požiadať o vrátenie DPH zaplatenej pri kúpe

Merete si v Dánsku kúpila nové auto za 20 000 EUR a ďalších 5 000 EUR zaplatila na DPH (25 %). O štyri mesiace (na účely platby DPH sa stále považuje za nové) ho predala Hagenovi za 16 000 EUR.

Hagen si auto odvezie do Rakúska, kde žije, a zaplatí rakúskym daňovým úradom DPH vo výške 3 200 EUR (DPH v Rakúsku je 20 %).

Merete má ako predávajúca nárok na vrátenie DPH vo výške 4 000 EUR z 5 000 EUR zaplatených pri kúpe. Zodpovedá to sume, ktorá by bola vyrubená v Dánsku pri druhej transakcii.

Potrebujete pomoc?
Ďalšie informácie?

11. Práva cestujúcich

Či cestujete lietadlom, vlakom, loďou alebo autobusom/autokarom, alebo ak máte osobitné potreby z dôvodu zdravotného obmedzenia, chráni vás komplexný súbor práv cestujúcich.

CESTOVANIE LIETADLOM, VLAKOM, LOĎOU ALEBO AUTOBUSOM/AUTOKAROM

Platí pravidlo, že vaše práva sa uplatnia na:

- všetky lety s odletom z letiska v EÚ alebo na Islande, v Nórsku alebo vo Švajčiarsku alebo lety smerujúce do EÚ prevádzkované prepravcom EÚ
- všetky spoje medzinárodnej železničnej dopravy v rámci EÚ
- lode každého prepravcu, ktorých plavba sa začína alebo končí v prístave v EÚ
- pravidelné diaľkové (viac ako 250 km) autobusové linky alebo cesty autokarom, ktoré sa začínajú alebo končia v krajine EÚ.

Ak bolo vaše spojenie zrušené alebo sa významne omeškalo, došlo k prekročeniu kapacity lietadla pri rezerváciách alebo k odmietnutiu nástupu do lietadla, máte možnosť vybrať si medzi presmerovaním do vášho cieľového miesta alebo vrátením ceny cestovného lístka. V závislosti od cestovnej vzdialenosti a dĺžky omeškania máte nárok na občerstvenie, jedlo a ubytovanie.

S výnimkou dopravy autobusom/autokarom môžete mať za určitých podmienok nárok na finančnú kompenzáciu v závislosti od vzdialenosti a/alebo dĺžky omeškania.

Ak ste osoba so zdravotným postihnutím alebo zníženou pohyblivosťou, máte rovnaké právo cestovať ako ktokoľvek iný. Aby ste mali počas vašej cesty k dispozícii pomoc, ktorú potrebujete, kontaktujte dopravcu, predajcu lístkov alebo cestovnú kanceláriu 36 alebo 48 hodín (v závislosti od druhu dopravy) pred vycestovaním.

PRÍBEH

Bez váhania podajte sťažnosť

Stefania chcela letieť z Ríma do Nikózie z pracovných dôvodov, ale jej let mal meškanie 6 hodín. Nestihla prísť na konferenciu a chce požiadať o náhradu.

Po vyplnení formulára sťažnosti EÚ (k dispozícii na letisku alebo na webovej lokalite leteckej spoločnosti) a jeho predložení leteckej spoločnosti by mala získať späť plnú cenu letenky. Mala by mať nárok aj na náhradu, pokiaľ meškanie nebolo spôsobené mimoriadnymi okolnosťami, ktoré by však letecká spoločnosť musela preukázať.

Potrebujete pomoc?
Ďalšie informácie?

12. Lacnejšie telefonovanie z mobilných telefónov

Pri používaní mobilného telefónu v iných krajinách EÚ je stanovená maximálna suma, ktorú vám operátor môže účtovať.

CENOVÉ LIMITY NA VOLANIA, SMS

SPRÁVY A DÁTOVÉ SLUŽBY

	Od 1. júla 2014
Odchádzajúce hlasové hovory (za minútu)	19 centov
Prichádzajúce hlasové hovory (za minútu)	5 centov
Odoslanie SMS (za SMS)	6 centov
Dáta (za MB) (*)	20 centov

(*) Cenový limit je stanovený za MB, ale účtovať vám budú využité kilobajty. Ceny sú bez DPH.

Tieto cenové obmedzenia stanovujú maximálne povolené ceny. Operátori môžu ponúkať nižšie tarify; sledujte najlepšie ponuky! Tieto cenové obmedzenia platia pre každého, pokiaľ ste sa nerozhodli pre osobitný balík, ktorý ponúka váš operátor.

Na ochranu pred prívysokým účtom za dátový roaming je objem dátových prenosov vo vašom mobilnom zariadení obmedzený na hodnotu 50 EUR na celom svete, ak ste sa s operátorom nedohodli na inom limite.

OZNAMOVANIE CIEN

Váš operátor vám po prekročení štátnych hraníc musí zaslať SMS správu s informáciou o cene, ktorú budete platiť za uskutočňovanie a prijímanie hovorov, dátové služby a SMS správy.

PRÍBEH

Ste chránení pred „šokom z faktúry“

Aniko z Maďarska využíva na svojom smartfóne mnoho aplikácií, ako sú napríklad služby na prenos hudby, sociálne siete na udržiavanie kontaktov s priateľmi a webové programy na vyhľadávanie reštaurácií na mape.

Na dovolenke v Grécku si zabudla vypnúť automatické aktualizácie smartfónu. Ale už sa nemusí obávať príliš vysokej faktúry: ak sa s operátorom nedohodla inak, náklady na dátový roaming budú automaticky limitované sumou 50 EUR (plus DPH).

Potrebujete pomoc?
Ďalšie informácie?

13. Platby, pôžičky a investovanie

Európske pravidlá vás chránia, keď prevádzate svoje peniaze v rámci EÚ.

PLATBY DO ZAHRANIČIA

Ak je platba v eurách, platíte v rámci EÚ rovnaké poplatky za domáce aj zahraničné transakcie.

Toto pravidlo sa vzťahuje na prevody medzi bankovými účtami v dvoch rôznych krajinách, výbery z bankomatov v iných krajinách EÚ a platby debetnou alebo kreditnou kartou v celej EÚ.

Spoločnosti alebo správne orgány, ktoré akceptujú prevody v eurách v rámci svojej krajiny, musia akceptovať platby v eurách aj zo zahraničia.

Spoločnosti alebo správne orgány ochotné vykonávať euróve prevody vo vlastnej krajine musia byť rovnako pripravené uskutočňovať takéto platby na účty v eurách v iných krajinách EÚ (napr. váš plat, dôchodok alebo náhrady za vrátený tovar pri nakupovaní na internete).

HOTOVOSŤ V ZAHRANIČÍ

Ak cestujete do alebo z EÚ s hotovosťou väčšou ako 10 000 EUR (alebo s ekvivalentom v inej mene a akýmkoľvek iným finančným/menovým nástrojom, ktorý možno previesť anonymne z jednej osoby na druhú), musíte to oznámiť colným orgánom využitím formulára EÚ na ohlásenie hotovosti. Aj pri cestovaní v rámci EÚ môžete mať podobnú povinnosť, keďže vnútroeurópske kontroly hotovosti uplatňujú i niektoré krajiny EÚ.

OCHRANA VKLADOV

Vaše bankové úspory sú kryté do výšky 100 000 EUR (alebo ekvivalentnej sumy v krajinách, ktoré používajú inú menu). Táto ochrana sa uplatňuje na vkladateľa a na jeho vklady v rámci bankovej skupiny.

POŽIČIAVANIE A INVESTOVANIE

Ako súkromná osoba si môžete vziať spotrebiteľský úver v ktorejkoľvek krajine EÚ. Pravidlá týkajúce sa reklamy a poskytovania informácií platné v celej EÚ vám umožnia ľahko porovnať ponuky. Ak si to rozmyslíte, úverovú zmluvu môžete vypovedať kedykoľvek počas 14 dní od podpisu.

V celej EÚ môžete kupovať a predávať akcie a iné finančné produkty, pričom sa na vás vzťahuje rovnaká úroveň ochrany ako doma. Pri kúpe finančných služieb na internete máte právo na odstúpenie od zmluvy bez zmluvnej pokuty počas obdobia najmenej 14 kalendárnych dní.

PRÍBEH

Môžete prijímať platby v eurách na účet v inom členskom štáte EÚ

Marijke žije v Belgicku a pracuje v Holandsku. Chce, aby jej zamestnávateľ posielal výplatu priamo na belgický bankový účet. Jej holandský zamestnávateľ nemôže túto požiadavku odmietnuť. Zo svojho belgického účtu môže takisto platiť účty za energie a miestne dane za svoj prázdninový domček v Španielsku.

Potrebujete pomoc?
Ďalšie informácie?

14. Založenie a rozširovanie podniku

Máte právo podnikáť kdekoľvek v EÚ.

OBCHODOVANIE Z DOMOVA

Ako vlastník spoločnosti môžete predávať tovar a poskytovať služby v celej Európe za rovnakých podmienok ako miestne spoločnosti. Môžete si takisto zriadiť pobočku svojho podniku v inej krajine EÚ.

Ak pôsobíte v sektore služieb, pozrite si aj kapitolu 17.

ZALOŽENIE NOVEJ SPOLOČNOSTI

V ZAHRANIČÍ

Spoločnosť si môžete založiť v ktorejkoľvek krajine EÚ. Platia pre vás rovnaké podmienky a pravidlá ako pre štátnych príslušníkov tejto krajiny. Vzťahuje sa to napríklad aj na dodržiavanie profesijného etického kódexu a povinnosť požiadať o vydanie príslušných povolení.

ZÍSKANIE POMOCI PRI ROZŠIROVANÍ

PODNIKANIA DO ZAHRANIČIA

Najskôr by ste si mali pozrieť portál siete Enterprise Europe Network, ktorá vám môže poskytnúť aj bezplatné poradenstvo (<http://een.ec.europa.eu>). Táto služba vám napríklad pomôže nadviazať kontakt s jednou z 550 organizácií na podporu podnikania, ktoré pôsobia v každej krajine EÚ. Tieto organizácie vám môžu poskytnúť praktickú pomoc a poradenstvo o podnikateľských začiatkoch v krajine, pre ktorú ste sa rozhodli.

Takisto môžete získať poradenstvo od skúsených podnikateľov.

- Program Erasmus pre mladých podnikateľov vám pomôže nájsť voľné miesto u podnikateľa v inej krajine EÚ až na 6 mesiacov (<http://www.erasmus-entrepreneurs.eu>).

PRÍBEH

Nájdite si obchodného partnera a rozšírite svoje aktivity

Mark, vývojár softvéru zo Spojeného kráľovstva, si založí spoločnosť na vývoj digitálnych sprievodcov prírodou, ktoré majú milovníkom prírody pomáhať pri určovaní druhov stromov prostredníctvom aplikácií pre tablety a smartfóny.

Mark potrebuje partnera, ktorý mu môže poskytnúť špecializovaný obsah pre jeho aplikácie. Obráti sa na sieť Enterprise Europe Network, ktorá mu poskytne kontakt na vedecky zameranú mediálnu konzultačnú spoločnosť vo Francúzsku. Spoločnosti sa dohodnú, že spoja svoje sily a vyvinú niekoľko obľúbených aplikácií.

Potrebujete pomoc?
Ďalšie informácie?

15. Financovanie podnikania

Ako podnikateľ v Európe máte prístup k zdrojom financovania pre váš podnik.

BANKOVÉ ÚVERY

Ako vlastník podniku v EÚ si môžete vziať bankový úver v ktorejkoľvek krajine EÚ. Banky môžu vašu žiadosť zamietnuť na komerčnom základe, ale nie na základe vašej štátnej príslušnosti.

ZÍSKAVANIE KAPITÁLU V ZAHRANIČÍ

Môžete:

- predať vlastnícky podiel vo svojom podniku komukoľvek v celej EÚ;
- založiť spoločnosť v inej krajine EÚ a upísať či predať jej majetkové účasti;
- kupovať a predávať akcie existujúcich spoločností v iných krajinách EÚ.

FINANČNÁ PODPORA EÚ

Môže sa stať, že budete potrebovať finančnú podporu na ďalší rozvoj svojho podniku. EÚ podporuje podnikateľov a podnikateľské subjekty prostredníctvom širokej škály programov EÚ formou poskytnutia pôžičiek, záruk a kapitálového financovania.

EÚ takisto poskytuje granty zamerané na osobitné ciele politiky, ako je výskum alebo životné prostredie, najmä prostredníctvom financovania projektov spolupráce. Zoznam grantových programov EÚ môžete nájsť na adrese:

<http://europa.eu/about-eu/funding-grants>

PRÍBEH

Vaša spoločnosť sa môže uchádzať o finančnú podporu EÚ

Petteri z Fínska potrebuje financovať vývoj novej aplikácie pre smartfóny. Časť prostriedkov dokáže získať vo Fínsku, ale od svojich kolegov v odvetví sa dozvie o súkromnej investičnej firme v Londýne, ktorá mu ponúkne ďalšie financovanie výmenou za podiel vo firme.

Petteri takisto zistí, že ak by vykonával určitú časť vývoja v susednom Estónsku aj Poľsku, spĺňal by podmienky na finančnú pomoc EÚ. Jeho žiadosť je prijatá, čo mu umožní rozšíriť podnik so solídnym finančným základom.

Potrebujete pomoc?
Ďalšie informácie?

16. Nákup a predaj tovaru

Väčšinu tovarov môžete voľne nakupovať a predávať v celej EÚ bez osobitných požiadaviek alebo iných prekážok.

PRAVIDLÁ PRE VÄČŠINU VÝROBKOV

PLATNÉ V CELEJ EÚ

Na prevažnú väčšinu výrobkov na trhu v EÚ sa vzťahujú spoločné európske predpisy, ktoré stanovujú vysokú úroveň bezpečnosti pre spotrebiteľov a životné prostredie. Platí to pre stroje, automobily, hračky, lekárske prístroje, chemikálie, rádiové zariadenia, textil, elektrické zariadenia a mnoho ďalších výrobkov.

VZÁJOMNÉ UZNÁVANIE

V prípade výrobkov, na ktoré sa tieto pravidlá nevzťahujú (napr. výrobky z drahých kovov, určité stavebné výrobky), si každý štát EÚ stanovuje vlastné normy bezpečnosti. Platí však zásada vzájomného uznávania: ak je predaj vášho výrobku povolený v jednom členskom štáte, môžete ho v zásade uvádzať na trh v ktorejkoľvek krajine EÚ.

BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV

Ako výrobca, distribútor alebo dovozca výrobkov musíte splniť niekoľko povinností na zabezpečenie kvality a bezpečnosti. Ide napríklad o povinnosť umiestniť obchodný názov/značku a adresu na výrobok alebo na jeho obal, poskytnúť návod a bezpečnostné informácie a vyplácať náhradu za škody spôsobené chybnými výrobkami.

PRÍBEH

Svoj tovar môžete uvádzať na trh v iných krajinách EÚ

Conorova spoločnosť v Írsku vyrába lekárske meracie prístroje a chce expandovať na Maltu. Svoje výrobky už legálne predáva v Írsku a v iných krajinách EÚ.

Maltské orgány najskôr odmietli vydať povolenie na uvedenie výrobku na svoj trh a požadovali dodatočné testovanie. Keďže však takýto postup nie je v súlade s pravidlami EÚ, nakoniec museli povoliť uvedenie výrobku na maltský trh.

Potrebujete pomoc?
Ďalšie informácie?

17. Poskytovanie služieb v zahraničí

Služby môžete poskytovať v ktorejkoľvek krajine EÚ.

DOČASNÉ POSKYTOVANIE SLUŽIEB

Na dočasnom základe môžete v iných štátoch EÚ poskytovať služby bez toho, aby ste si v nich založili pobočku. Obmedzenia možno uložiť len vo výnimočných prípadoch, ak je to odôvodnené verejným poriadkom, bezpečnosťou, zdravím alebo ochranou životného prostredia.

Služby môžete poskytovať aj online. Ak spĺňate požiadavky vo svojej domovskej krajine, ostatné krajiny EÚ vo všeobecnosti nemôžu stanoviť dodatočné požiadavky.

OTVORENIE POBOČKY

Ak chcete poskytovať služby v inej krajine EÚ natrvalo, môžete si v nej zriadiť pobočku svojho podniku (pozri kapitolu 14).

JEDNOTNÉ KONTAKTNÉ MIESTA

V každej krajine boli zriadené jednotné kontaktné miesta, ktoré poskytujú informácie o príslušných pravidlách a formalitách a umožňujú vykonávať administratívne postupy online (http://ec.europa.eu/internal_market/eu-go).

PRÍBEH

Poskytujte služby v zahraničí za rovnakých podmienok ako doma

Raduova spoločnosť poskytuje upratovacie a správcovské služby v Bukurešti. Po práci pre francúzskeho klienta sa Radu rozhodne ponúkať podobné služby aj v Paríži.

Najskôr pracuje prostredníctvom svojej rumunskej spoločnosti, ale s rastúcim objemom prác Radu využije francúzske jednotné kontaktné miesto na založenie pobočky svojej spoločnosti vo Francúzsku.

Potrebujete pomoc?
Ďalšie informácie?

18. Dane z príjmu právnických osôb

Pri podnikaní za hranicami vašej domovskej krajiny vás právne predpisy chránia pred diskriminačným daňovým zaobchádzaním.

DANE Z PRÍJMU PRÁVNICKÝCH OSÔB

Každá krajina EÚ je plne zodpovedná za svoje daňové systémy, ale nemôže uplatňovať diskriminačné daňové postupy na podniky z iných krajín EÚ.

Daň z príjmu právnických osôb zvyčajne musíte platiť v krajine, kde je vaša spoločnosť zapísaná v registri. Ako živnostník musíte takisto daň z príjmu zvyčajne platiť v krajine, v ktorej podnikáte.

Existujú pravidlá EÚ na zabránenie dvojitému zdaneniu úrokov, licenčných poplatkov a dividend medzi pridruženými spoločnosťami v rôznych krajinách EÚ a pri reštrukturalizácii spoločnosti s aktívami vo viacerých krajinách EÚ.

DPH

EÚ zjednodušuje cezhraničné obchodovanie vytváraním štandardných pravidiel pre DPH, pričom jednotlivé krajiny majú určitú flexibilitu pri stanovovaní sadzieb DPH.

DPH je zvyčajne splatná v krajine, v ktorej ste si kúpili výrobok alebo využili službu. Nemusí to byť krajina, v ktorej ste usadený: v takomto prípade sa musíte zaregistrovať v každej krajine, v ktorej je DPH splatná. Ak však poskytujete telekomunikačné služby, služby rozhlasového a televízneho vysielania a elektronické služby, od 1. januára 2015 môžete využiť zjednodušený režim jedného kontaktného miesta (tzv. mini one stop shop – MOSS), ktorý vám umožní splniť si všetky povinnosti vo vašej krajine.

Ak váš podnik odvádza DPH v krajine EÚ, v ktorej nie je právne usadený, máte právo žiadať o vrátenie DPH zaplatenej pri nákupoch v tejto krajine. Rýchle spracovanie vašej požiadavky uľahčuje skutočnosť, že celý postup možno zrealizovať elektronicky.

PRÍBEH

Dane platíte v krajine, v ktorej sa uskutočňuje väčšina vašich podnikateľských činností

Max má spolu s bratom firmu na maliarske a natieračské práce v Luxembursku. Keďže realizujú zákazky aj pre súkromných klientov v Belgicku a vo Francúzsku, nie sú si istí, kde by mali platiť daň z príjmu.

Keďže väčšina ich podnikateľskej činnosti sa uskutočňuje v Luxembursku a v inej krajine nemajú zriadenú pobočku, daň zo svojho príjmu platia v Luxembursku.

Na účely DPH sa však musia zaregistrovať vo všetkých krajinách, v ktorých poskytujú služby, pretože DPH je splatná tam, kde sa nachádzajú budovy. V každej z týchto krajín sú povinní platiť DPH a môžu žiadať o vrátenie DPH zaplatenej na vstupe (za nákupy farieb, náradia atď.).

Potrebujete pomoc?
Ďalšie informácie?

19. Ochrana duševného vlastníctva

Práva duševného vlastníctva chránia vaše obchodné činnosti a diela v EÚ.

AUTORSKÉ PRÁVA

Keď vytvárate originálne diela (literárne alebo umelecké diela, hudbu, televízne vysielanie, softvér, databázy, reklamu atď.), vaše autorské práva sú automaticky chránené v celej EÚ, nie je potrebné ich formálne registrovať.

OCHRANNÉ ZNÁMKY A PATENTY

Ak si zaregistrujete ochranné známky a vzory na Úrade pre harmonizáciu vnútorného trhu (OHIM), budú chránené v celej EÚ.

Vďaka tomu ušetríte čas, peniaze a úsilie v súvislosti s registráciou jednotlivo v každej krajine.

Máte možnosť požiadať o vydanie vnútroštátneho patentu na vnútroštátnom patentovom úrade alebo o vydanie európskeho patentu na Európskom patentovom úrade. Európske patenty ešte musia byť potvrdené v každej krajine, v ktorej si chcete zabezpečiť ochranu. Vďaka novému európskemu zjednotenému patentovému systému budete môcť získať celoeurópsky patent bez potreby jeho potvrdzovania v každej krajine EÚ. Nový systém vstúpi do platnosti po tom, čo všetky zúčastnené krajiny ratifikujú dohodu o novom systéme riešenia patentových sporov.

Ak vyrábate poľnohospodárske výrobky alebo potraviny, vaše výrobky môžu mať nárok na ochranu podľa osobitných systémov kvality EÚ („chránené označenie pôvodu“ alebo „chránené zemepisné označenie“). Takýto nárok vzniká vtedy, ak kvalita alebo hlavné charakteristiky výrobku sú odvodené od ich geografického pôvodu.

PORUŠOVANIE VAŠICH PRÁV

NA INTERNETE

Môže sa stať, že dôjde k porušeniu vašich práv duševného vlastníctva najmä na internete.

Sprostredkovatelia, ako napríklad poskytovatelia internetových služieb, nenesú zodpovednosť, ak o nezákonnej činnosti nemajú vedomosť.

V jasných prípadoch porušenia vám pravidlá EÚ pomôžu presadiť a chrániť vaše práva duševného vlastníctva.

PRÍBEH

Vo vlastnom záujme si zaregistrujte svoju ochrannú známku

Agnieszka z Poľska vyvinula nový softvér a chce ho predávať v celej EÚ. Niektoré jej práva duševného vlastníctva sú už chránené, pretože zdrojovým kódom kód je jej vlastné dielo (autorské práva).

Zároveň si buduje svoju značku a chce ju chrániť vlastnou ochrannou známkou. Jedna jednoduchá registrácia na Úrade pre harmonizáciu vnútorného trhu jej automaticky poskytuje ochranu v každej krajine EÚ.

Potrebujete pomoc?
Ďalšie informácie?

20. Uchádzanie sa o verejné zákazky

Vo všeobecnosti platí, že vaša spoločnosť so sídlom v EÚ sa môže voľne uchádzať o verejné zákazky v iných európskych krajinách.

ROVNAKÉ ZAOBCHÁDZANIE AKO

S VNÚTROŠTÁTNYMI DODÁVATEĽMI

Verejné orgány musia zabezpečiť, aby vaša spoločnosť a ďalší uchádzači z krajín EÚ mali rovnaký prístup na ich trhy a aby sa so všetkými súťažnými ponukami zaoberalo rovnako a spravodlivo.

Vaša ponuka sa posúdi prostredníctvom štandardného postupu, ktorý musia uplatňovať verejné orgány v celej EÚ. Bude sa posudzovať ako rovnocenná s ponukami veľkých konkurentov.

V závislosti od krajiny budete musieť poskytnúť rôzne osvedčenia a atesty. Nájdete ich prostredníctvom bezplatného online informačného systému EÚ označeného eCertis (<http://ec.europa.eu/markt/ecertis/login.do>).

VYHLADÁVANIE MOŽNÝCH ZÁKAZIEK

Informácie o širokej škále zmlúv o poskytovaní verejných služieb a dodávateľských zmlúv v hodnote viac než 130 000 EUR a stavebných zákaziek v hodnote viac než 5 miliónov EUR nájdete v online verzii Dodatku k Úradnému vestníku Európskej únie (Tenders Electronic Daily) na adrese: <http://ted.europa.eu>.

Uvedená webová lokalita obsahuje všetky európske verejné súťaže, pri ktorých sa prijímajú ponuky z ktorejkoľvek krajiny EÚ.

Takisto môžete predkladať spoločné ponuky s inými spoločnosťami (t. j. v rámci partnerstva alebo konzorcia), ktoré vám umožnia uchádzať sa o zákazky s vyššou hodnotou. Niektoré zákazky sú rozdelené aj na menšie subdodávky (známe ako tzv. časti), ktoré sú možno atraktívnejšie pre menšie podniky.

Podrobnejšie informácie o účasti na verejných súťažiach Európskej únie nájdete na portáli SIMAP (<http://simap.europa.eu>).

PRÍBEH

Môžete sa uchádzať o verejné zákazky v Európe

Miguel má v meste Vigo podnik na budovanie betónových základov pre elektrárne v Španielsku. Dovoľ sa, že sa môže uchádzať o verejné zákazky v Nemecku, a všimol si súťaž na vybudovanie novej slnečnej elektrárne v Bádensku-Württembersku.

S cieľom získať dodatočné odborné znalosti a kapacity potrebné na túto zmluvu Miguelova firma vytvorí konzorcium s ďalšími dvoma spoločnosťami, jednou španielskou a jednou portugalskou. Ich ponuka je pre orgány Bádenska-Württemberska atraktívna a konzorcium súťaží vyhrať.

Potrebujete pomoc?
Ďalšie informácie?

Ochrana vašich práv a dožadovanie sa nápravy

Čo sa stane, ak máte problémy pri uplatňovaní svojich práv vyplývajúcich z právnych predpisov EÚ? V nasledujúcom texte uvádzame niektoré služby, ktoré vám môžu pomôcť pri hľadaní riešenia alebo zjednávaní nápravy.

ODBORNÉ PORADENSTVO

Ak potrebujete vysvetlenie, aké práva EÚ máte v konkrétnej situácii, obráťte sa na službu Vaša Európa – poradenstvo. Právny expert vám do jedného týždňa poskytnie personalizovanú odpoveď v prípade potreby a navrhne vám ďalšie zdroje pomoci.

<http://europa.eu/youreurope/advice>

MEDIÁCIA S VNÚTROŠTÁTNYMI ORGÁNMI

Ak máte problémy s uznávaním svojich práv podľa právnych predpisov EÚ orgánmi verejnej správy v inom členskom štáte, obráťte sa na službu Solvit. Zamestnanci z vnútroštátnych správ sa pokúsia sprostredkovať riešenie do 10 týždňov.

<http://solvit.eu>

SPOTREBITEĽSKÉ PORADENSTVO

A ZABEZPEČOVANIE NÁPRAVY

V prípade problémov s výrobkami a službami kúpenými v inej krajine EÚ vrátane nákupu na internete sa obráťte na Európske spotrebiteľské centrum. Miestni odborníci vám poskytnú poradenstvo a pomoc pri riešení sporu s predajcom. Ak sa nepodarí dosiahnuť zmier, toto centrum vám poradí, ako využiť mechanizmy alternatívneho riešenia sporov vrátane mechanizmu riešenia sporov online, ktoré ponúkajú mimosúdne prostriedky na účinné a efektívne uplatňovanie práv spotrebiteľov na nápravu.

<http://ec.europa.eu/consumers/ecc>

SŤAŽNOSŤ EURÓPSKEJ KOMISII

Ak si myslíte, že členský štát porušuje právne predpisy EÚ, môžete podať sťažnosť Európskej komisii. Komisia vašu sťažnosť posúdi a môže vyzvať príslušnú krajinu, aby zmenila svoje právne predpisy.

http://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/complaints_sk.htm

PREDLOŽENIE PETÍCIE EURÓPSKEMU

PARLAMENTU

Máte právo obrátiť sa na Európsky parlament s petíciou týkajúcou sa záležitosti EÚ, ktorá vás priamo ovplyvňuje. Hoci Európsky parlament nemá právomoc priamo vykonať nápravu danej situácie, môže upozorniť na túto záležitosť a vyvinúť tlak na zainteresované subjekty.

<https://www.secure.europarl.europa.eu/aboutparliament/sk/petition.html>

Vaša Európa

<http://europa.eu/youreurope>

Úrad pre publikácie

ISBN 978-92-79-40459-7
doi:10.2780/42675